

STUDIJSKA
KNJIŽNICA
V CELJE

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1972

1119720327,10

COBISS *

Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA

ST. 10. ♦ CELJE, OKTOBER 1972 LETO VIII.

Ob dnevu mrtvih ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Počasi in tiho se odpirajo bohotni cvetovi krizantem, teh nemih znanilk dneva, ko se z bolečino v duši spominjamo mrtvih. Sklonjenih glav in s tihimi mislimi se poklonimo spominu umrlih svojcev, stanovskih tovarišev. Ob Dnevu mrtvih zopet ob spomenikih padlih za svobodo vstaja gnev in bolečina. In nehotne se spomnimo Borovih stihov:

»Položil na vresje sem
tvojo razbito lobanjo,
dolgo strmel sem vanjo,
ves tih in nem.«

Vendar »Svoboda žito je, ki zori iz ene same njive — iz gomil.«

V naših srcih vstaja dvom, mar sploh vemo in znamo ceniti svobodo. Dolgo je že tega, ko so ostan-

idejnost in poštenost misli vseh tistih, ki so žrtvovali svoja življenja za mir in enakost med narodi. Zadnje pismo tovariša Tita nas ponovno opozarja na to, kako preradi pozabljamo na pridobitve naše revolucije in kakšne deformacije so lahko prisotne v družbi, ko interes posameznika prevlada družbeni interes.

Mar niso žrtve in izgube malih narodov II. svetovne vojne dovolj velik opomin človeštvu? Se vedno

divjajo boji v Vietnamu.

Druga polovica dvajsetega stoletja prinaša človeštvu velike tehnčne in znanstvene dosežke, toda v njem vstaja še vedno tisti prvobitni nagon po oblasti in ga tudi razum ne more obvladati.

Ob Dnevu mrtvih bodo naše misli posvečene ne samo mrtvim, marveč tudi vsem tistim živim zavojevalcem, ki sejejo smrt med narodi našega vesoljstva.

Miroslav Herman

Preskrba z vrtninami in sadjem 1972

Ko sem v lanskoletni četrti in osmi oziroma deveti številki »Vestnika« pisal o problematiki preskrbe s sadjem in vrtninami, sem med drugim povdaryl tudi sledeče dejstvo:

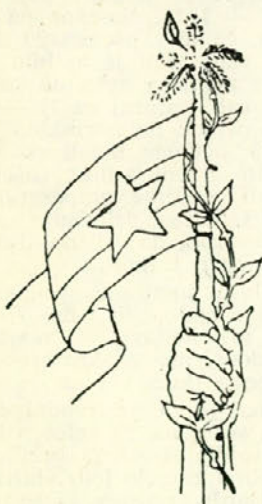
»Toda proizvodnja med seboj ni tako dobro povezana, da bi vsakdo izmed proizvajalcev vedel, ko in koliko drugi proizvajajo. Vmes nastopajo še nepričakovane vremenske prilike. Tako pride do velikih viškov proizvedenega, toda neprodanega blaga. Ali pa pričakovana letina popolnoma propade.«

Mi vsi smo še vedno pod vtisom izredne muhavosti letošnjega vremena. Vse neprijetnosti takšnih vremenskih razmer se posebno odražajo v kmetijski proizvodnji. Čeprav v teoriji, predvsem ob prilikah uvažanja novih tehničnih pripomočkov, radi povdarjamo, da ne bomo več odvisni od naravnih nam slednje vendarle še povzročajo neprestane glavobole, ko se kruto poigravajo s človekovimi prizadevanji. To povdarjam predvsem zaradi tega, da vam bodo bolj razumljive primerjave, oziroma rezultati naših prizadevanj v letošnjem letu, kako zadostiti povpraševanju po vrtnicah in sadju.

V prvih treh mesecih letošnjega leta smo našim kupcem dobavljali

sadje, predvsem iz zalog, ki smo jih imeli v hladilnicah. Vse vrste južnega sadja pa smo posredovali v količinah in kakovosti, kot so nam to omogočili uvozniki. V teh mesecih smo od plansko predvidenega prometa s sadjem v količini 1.100.000 kg dosegli 1.230.000 kg. Vrtnine smo v prvih treh mesecih prav tako prodajali iz zalog (krompir, fižol, čebulo, kisló zelje in repo). Ostale vrtnine smo iz južnih predelov države dobivali po potrebi v okviru pogodbenih količin. Polnoma se je zataknil uvoz vrtnin in zaradi tega je bilo tržišče osiromašeno. Nam pa so bile odvzete zelo potrebne količine korenja, kumar, paradižnika in radiča. Ne glede na takšen izpad smo vendarle od planiranih 1.026.000 kg dosegli 980.000 kg prometa z vrtninami v prvih treh mesecih.

V drugem tromesečju, ko smo z gotovostjo računali na pridelek domačega zgodnjega sadja in jagodičevja pa so nastopile že znane vremenske neprijetnosti. Tudi uvoz je zatajil. Od planiranih 1.192.000 kg sadja smo kupcem lahko dobavili samo 1.044.000 kg. Izpadle so skoraj v celoti češnje, manj je bilo hrušk in jabolk, predvsem pa limon, mandarin, rozin in suhih sliv.

ki vojne na vsakem koraku opominjali na smrt in s krvjo pisane poti naših ljudi, ki so padli za svobodo. Zamislimo se zopet nad žrtvami naših prednamcev in vprašajmo se, kako smo znali ohraniti

V tem tromesečju se je odvijal promet z vrtninami vsekakor ugodnejše kot s sadjem. Vremenske neprilike niso zajele prav vsa področja Jugoslavije in preusmerili smo se tja, od koder smo pač lahko kaj pričakovali. V mesecih april, maj in junij smo planirali skupno 1.127.000 kg vrtnin. To zadolžitev smo dosegli z 1.147.000 kg. Predvsem je k temu pripomogel promet s paradižnikom.

Kako zelo so vremenske neprilike v Sloveniji vplivale na promet v naši poslovnici nazorno kaže tretje tromesečje. V tem času smo načrtovali 1.267.000 kg prometa z raznovrstnim sadjem, dosegli pa smo 1.820.000 kg. Iz tega se vidi, koliko so si potrošniki nakupili sadja neposredno od proizvajalcev v letih, ko ni bilo takšnih izpadov zaradi slabega vremena. V domačem kraju letos niso obrodile hruške in jabolka ter grozdje ni nikjer dozorelo. Prav ta tri sadna plemena pa smo potrošnikom posredovali v največjih količinah.

Isto sliko pokaže tudi promet z vrtninami. Plansko smo se zadolžili, da bomo prodali 1.670.000 kg vrtnin. Dosegli pa smo rekorden promet v višini 2.680.000 kg. Največje preokorčenje smo dosegli pri krompirju, paradižniku in papriki. Razne plesni in prekomerna vlaga v zemlji sta namreč pri domačih proizvajalcih uničila sicer dobro

obetajoč pridelek prej omenjenih vrtnin. Potrošniki so zato iskali blago v naših prodajalnah.

Ce smo kolikor toliko uspeli v preteklih devetih mesecih letošnjega leta ustvariti količinsko zadovoljiv promet, nam to ni uspelo v kakovostnem smislu. Omenil sem že, da smo morali iskati blago širom naše Jugoslavije, ker ga pogodbeni obvezniki niso mogli dobaviti. Večje povpraševanje pa vedno vpliva na kakovost blaga. V industriji se to ne pozna tako zelo, kot pri kmetijskih proizvodih. Tu je na kakovost predvsem vplivalo tudi precejšno število sončnih dni v času rasti in dozorevanja plodov. V njih je bilo mnogo premalo suhih snovi. Te pa so osnova dobre kakovosti in predvsem trajnosti sadja in vrtnin. Mnogokrat sem že povdaril, da kakovostno slabo blago iz proizvodnje ni mogoče izboljšati v naših skladiščih. K temu naj dodam še dejstvo, da je ravno v tretjem tromesečju, ko smo dosegli rekorden količinski promet, prišlo do največjega izpada delavcev. Radi boleznih in nekaterih neodločljivih dopustov nam je manjkalo povprečno 21 % delavcev. Te izpade nikakor nismo mogli nadomestiti s sezonskimi delavci, četudi smo jih zaposlili, kolikor smo jih pač lahko dobili.

Vse prej navedeno je predvsem povzročilo, da smo tudi tisto bla-

go, ki ga sicer moramo prebirati v skladiščih, dajali v prodajo v originalni embalaži in premalo ali celo nič prebrano. Seveda je bila kritika na ta račun huda in upravičena.

Radi se pohvalimo, da že mnogo let delamo v tej trgovski dejavnosti in imamo nemalo izkušenj. Toda letošnji promet z vrtninami in sadjem je za nas in potrošnika šola posebne vrste. To je šola, ki praktično dokazuje, kako premalo smo vsi skupaj pripravljeni na razne izpade, naj bodo naravni, tehnični ali človeški. Prepuščam bralcu, da si predstavi, kako bi v naši stvarnosti tekla preskrba, če bi se takšni in slični izpadi vrstili več let zaporedoma. Na premnogotere teh stvari naš kolektiv ne more vplivati odločujoče.

Eno pa je v naši moči. Če hočemo opravljati naše delo boljše, moramo za to imeti minimalne tehnične možnosti. K temu spadajo predvsem sodobna skladišča. Poslovnica Agropromet bo v okviru podjetja MERX morala v prihodnjih letih začeti z gradnjo takšnega skladišča. V sedanjih, četudi prenovljenih prostorih nekdanje tovarne, ne bo mogoče več opravljati tako zahtevane naloge, kot je preskrba lastnih in tujih prodajal ter velikih potrošnikov s sadjem in vrtninami.

Edo STEBLOVNIK

Žito - problem podjetja

Zitna sezona je za nami ali je vsaj v zadnjih izdihljajih in prav je, da napravimo pregled kako je potekala. Priprave na sezono so bile letos mnogo bolj temeljite kot prejšnja leta, čeprav se je na koncu pokazalo, da smo na nekatere stvari vseeno pozabili.

Tik pred sezono smo asfaltirali neposredno okolico silosa tako, da po tej strani ni bilo praktično nobenih izgub, poleg tega pa smo dosegli, da je delo potekalo lažje in nemoteno. Naslednji ukrep je bilo podaljšanje železniškega tira ob silosu za toliko, da je sedaj možno obračanje tudi najdaljših vagonov, katere smo morali prej razkladati samo na drugem tiru ob podnem skladišču. Najvažnejši in najbolj učinkovit pa je bil sistem akordnih postavk. S tem smo dosegli, da je bilo celotno delo opravljeno z minimalnim povečanjem delovne sile, moram pa poudariti, da ustrezne delovne sile tudi ni bilo in smo bili prisiljeni povečati storilnost. Akordne postavke smo postavili na osnovi že obstoječih norm v silosu in v dogovoru z delavci. Delavci so se tega zavedali in uspeh ni izo-

stal. Za primer naj navedem, da sta dva delavca razložila v mesecu juliju 2200 ton pšenice. Odpadlo je tudi nočno delo, ker so zadostovale samo dve izmene. K nemotenemu delu pa je prispevalo tudi muhasto vreme, ker se je sezona raztegnila na mnogo daljši čas kot običajno. V času od 1. julija do 30. avgusta smo sprejeli v naš silos in skladišča 7000 ton mehke in trde pšenice. To je pa le 1/3 celotne količine pšenice, ki jo potrebujemo za našo proizvodnjo. Vsa ostala količina bo prihajala v silos skozi vse leto do prihodnje sezone. Veliko večino pšenice dobimo iz naših žitornih področij Vojvodine in Slavonije, v zadnjem času pa tudi iz uvoza. Okoli 1100 ton pšenice so nam dobavili proizvajalci iz širšega celjskega območja. Ta pšenica je nekoliko slabše kvalitete (s tehnološkega stališča) in jo uporabljamo v glavnem za prodajo. S temi 1100 tonami smo imeli vsaj dvakrat več dela kot z vso ostalo količino pšenice. Praviloma ima ta pšenica zelo visok procent vlage in jo moramo vso posušiti v naši sušilnici. Sušenje pšenice ni velik

problem, če je vlage v pšenici okrog 17 — 18 %. Nastane pa velik problem, če je v pšenici 20 ali celo 24 % vlage, kot je to bilo letos. V takem primeru moramo sušiti v dveh etapah, najprej na 17 — 18 % in nato drugič na normalno vlago okrog 13 %. Če bi hoteli vso vlago odstraniti z enkratnim sušenjem, bi morali povečati temperaturo ali papodaljšati čas delovanja, oboje pa je nevarno, da se poškodujejo beljakovine t. j. lepek.

V silosu sortiramo pšenice po kvaliteti v mehke in trde. To nam pozneje pri meljavi zelo olajša delo, da dosežemo enakomerno kvaliteto moke skozi vse leto.

Pšenica je za proizvodni sektor osnovna surovina, za celoten kolektiv pa veliko finančno breme, saj je potrebno za celo leto vložiti več kot milijardo sredstev, ki se obrnejo komaj enkrat ali dvakrat letno. Zaradi tega je potrebno pšenici pravečati mnogo pozornosti, da je pravilno vskladiščena in predelana v moko. Za pravilno vskladiščenje so potrebna zelo velika skladišča z ustrežno mehanizacijo. V našem podjetju imamo ta problem delno

rešen, vendar to ne zadostuje. Pomanjkanje skladiščnega prostora je zelo pereče in ga za sedaj rešujemo z etažnimi podnimi skladišči. V njih in ustreznih transportnih naprav in si pomagamo s pnevmatskimi kompresorji, ki imajo več slabih kot dobrih lastnosti. Pri transportiranju se zdrobi vsaj 2 — 3 % pšenice, poleg tega pa povzročajo strahovit ropot, tako da je delo v skladišču in pakirnici moke zelo moteno. Transportne zmogljivosti so majhne in v največji sezoni predstavljajo ozko grlo. Vsaka pšenica je bolj ali manj okužena in od življenjskih pogojev je potem odvisno ali se škodljivci razvijajo ali pa ne. V podnem skladišču je škoda povzročena s strani škodljivcev večja kot v silosu, ker jih ne moremo tako učinkovito uničevati. Zelo pogosto pa se pojavlja tudi škoda povzročena na mlevskih izdelkih, ker ne moremo transportne poti iz skladišča za pšenico popolnoma izolirati od skladišč za mlevske izdelke in ostale izdelke. Ti izdelki gredo direktno do potrošnika in zato so lahko posledice

hude. Edina rešitev za te probleme je povečati kapaciteto silosa za toliko, da bomo lahko sprostili podna skladišča.

Zelo velik problem prostora je nastal v septembru, ko smo dobili velike količine pšenice iz uvoza. Pšenica je zelo dobre kvalitete, zato se ji nismo hoteli odreči, in smo jo kupili maksimalno količino. V istem času pa se je pričela žetev koruze in proizvajalci iz Vojvodine so se na vsak način hoteli iznebiti pšenice, da bi lahko vskladiščili pridelek koruze. Pšenico so nam takorekoč vsilili in znašli smo se v krizi kam z njo. Prisiljeni smo bili napolniti tudi kletne prostore podnega skladišča, čeprav ne more nobeden garantirati, da se pšenica zaradi prevelike vlage ne bo pokvarila.

Nimam iluzije, da bo prihodnje leto dodaten silos zgrajen, toda apeliram na vodstvo podjetja, da ne zamudimo možnosti kreditiranja, ki nam jih nudi Direkcija državne rezerve.

Dipl. ing. Stane MELE

Sodelovanje na zagrebškem velesejmu

Naše podjetje že osmo leto zapored razstavlja embalarano blago na zagrebškem velesejmu z dokaj velikim poslovnim uspehom.

Odločitev, da smo začeli razstavljanje na velesejmu je bila predvsem v tem, ker smo si zadali cilj, plasirati embalarano blago izven naše republike. Slovensko tržišče je bilo premajhno z ozirom na takratno potrošnjo tega blaga, saj so bile samopostrežnice šele v razvoju. Kapacitete naše proizvodnje so nam za takratne razmere takšno razširitev prodaje tudi dopuščale.

Razstava ter zastopstvo na zagrebškem velesejmu nam je omogočilo pridobiti nove kupce na celotnem teritoriju naše države. Predstavniki raznih podjetij nas v našem razstavnem prostoru redno obiskujejo, občudujejo naše estetsko embalaranje, spoznajo kvaliteto naše kave ter ostalega blaga ter ostajajo naši stalni kupci.

Za čim boljši plasm našega blaga smo na sejmu sprejeli potnike iz drugih republik, kateri nas honorarno zastopajo ter imajo stalen stik s kupci v južnih republikah.

Na sejmu razstavljamo dvakrat letno in sicer spomladi in jeseni. Poslovni uspeh je na jesenskem sejmu znatno večji kot na spomladanskem, vendar razstavljamo spomladi zaradi stalnega prostora. Stroški, ki tu nastajajo, niso majhni, toda jih vedno pokrijemo z dohodkom, ki ga ustvarimo z vsakoletno prodajo na tem sejmu.

Asortiman embalaranega blaga, katerega dobavljamo v druge republike se v glavnem sestoji iz takšnih vrst, kjer nam kalkulacija dopušča franko dostavo, medtem ko blago s slabšo razliko v ceni dostavljamo franko Celje.

V zadnjih letih ugotavljamo pri mnogih kupcih v teh republikah splošno nelikvidnost. To dejstvo nas sili k opuščanju takšnih kupcev, če niso zmožni takojšnjega plačila. Pomanjkanje blaga iz uvoza je eden od vzrokov sedanje situacije na tržišču.

Pismo tovariša Tita in izvršnega biroja CK ZKJ Jugoslavije

Oddelek organizacije ZK »MERX« Celje je dne 17. 10. 1972 obravnaval pismo tovariša Tita in Izvršnega biroja CK ZKJ in sprejel naslednje sklepe:

1. Predsedniki družbeno političnih organizacij podjetja so dolžni do 10. 11. 1972 izdelati analizo o razvitosti samoupravljanja v podjetju.
2. Da se poživi samoupravljanje na nivoju nižjih samoupravnih organov (svetov in komisij) se zadolžujeta direktor splošnega sektorja in tajnik samoupravnih organov podjetja, da skrbita, da bodo le tisti organi, ki so dolžni po statutu podjetja reševati svoj eprobleme in da ne bosta dopuščala, da bi namesto njih te reševali višji samoupravni organi na nivoju podjetja.
3. Zadolžijo se člani komisije za pripravo predloga bodoče organizacije Temeljnih organizacij združenega dela, da nemudoma pripravijo idejni elaborat za širšo komisijo in za obravnavo v kolektivu.
4. Vse strokovne službe podjetja so dolžne po pismu obravnavati problematiko svoje dejavnosti in konkretizirati ukrepe, ki jih je potrebno rešiti za zboljšanje poslovanja podjetja. Sektorji in službe so dolžni takoj pristopiti

k odpravljanju problemov in propustov, kateri so prisotni, kasneje pa analizirati poslovanje sproti in organizirati analitsko službo podjetja. Direktorji sektorjev in služb so osebno odgovorni, da do 10. 11. 1972 posredujejo ukrepe oddelku ZK podjetja, da jih vključi v svoj akcijski program.

5. Kadrovska komisija podjetja mora predhodno obravnavati slehernega vodstvenega ali vodilnega delavca in obvezno upoštevati še kriterij družbeno politične aktivnosti, predno se predlaga zaasedbo navedenega delovnega mesta. Le na konkretne predloge komisije lahko pristojni samoupravni organ podjetja izvrši postavitev. Kadrovska komisija podjetja pa je dolžna sodelovati s to komisijo pri ZK.

6. Sindikalna organizacija podjetja se zadolži, da takoj vključi v akcijo za ustanovitev solidarnostnega sklada, iz katerega se bo pomagalo socialno ogroženim delavcem podjetja. Nadalje se zadolžuje, da za samoupravne organe podjetja pripravi kriterije za koriščenje solidarnostnega sklada.

Oddelek ZK

Zastopstvo na zagrebškem velesejmu ni za naše podjetje samo poslovni uspeh, temveč tudi velika

afirmacija pri naših odjemalcih.

Janko Govejšek

Merxov razstavni paviljon na zagrebškem velesejmu

ALARM

Beseda »alarm« je tujka, ki smo jo neprimerno poslovenili z izrazom »znak za preplah« ali krajše »preplah«. Takšen prevod je neprimeren zato, ker beseda »alarm« pomeni opozorilo na bližajočo se nevarnost ali naravno nesrečo; tudi na hudo nesrečo, ki se je že pripetila. Znak nima namena, da bi prebivalstvo prestrašil (»preplašil«), temveč mu je v opozorilo, naj se pripravi na bližajočo se nevarnost: ne preplašeno, pač pa premišljeno — kolikor je to mogoče — ali pa da ravno tako premišljeno pristopi pomoči, če alarm ne pomeni vojno nevarnost ali njene posledice, ampak opozarja prebivalstvo na hudo nevarno nesrečo, ki preti, ali pa se je že zgodila in je tolikšna, da ji redne službe za zaščito niso kos.

Pričujoči sestavek ima trojen namen: da nas vse prebudi iz spanja (ne)pravičnih, da pove nekaj o poskusnem alarmu, ko so v nedeljo, 15. oktobra letos zatulile sirene, pa še o ravnanju pri posameznih znakih, ki se dajejo s sirenami ob različnih hudih nesrečah (velik ali gozdni požar, zemeljski udori in plazovi, povodnji, velike prometne nesreče in podobno), kjer je, kot sem že omenil, potrebna pomoč vsega prebivalstva; kakor tudi pri znaku, ki nas obvešča o zračnem napadu, kar je enako

prehodu dežele v vojno stanje. Po konceptu splošnega ljudskega odpora pomeni takšen znak tudi takojšnjo splošno mobilizacijo vseh državljanov, ki so dolžni prispevati svoj delež varnosti in obrambi dežele.

Omenjene nedelje, 15. oktobra letos, sredi običajnega lenobnega nedeljskega dopoldneva, je tiste prebivalce Celja, ki so med preteklo vojno na lastni koži občutili učinke modernih bojnih sredstev za trenutek zmrazilo, ko so čuli že davno ustaljeni znak: zavijanje siren, kakršno je že od prvih poskusov bombardiranja iz zraka pomenilo zračno nevarnost. Vendar, le za trenutek. Sledil je kratek mentalni proces: večina se je vprašala, kaj to pravzaprav sploh pomeni — redno preizkušanje delovanja splošnega alarmnega sistema je vendar ob sobotah, točno opoldne. Morda kje gori? Ne, saj bi se v tem primeru čule tudi kvarte brizgaln gasilskega društva! Ah, verjetno ima nekdo nekje nekakšno večbo.

In vsakdo, razen nekaj častnih izjem, si je mislil ali tudi na glas povedal krepkejšo obliko tipičnega balkanskega »piš me v uh«.

S skoroda stoddotno gotovostjo lahko pričakujemo nenaden napad. Napadalec v vsakem delu svoje vojaške matematike, posebno pa v razvojnih fazah oboroženega

spopada, računa z iznenadenjem kot z eno osnovnih postavk, s katero si zagotavlja pri napadu uspeh.

Uspeh zagotavljajo: materialna sredstva uporabljena pri napadu in neposredno razdejanje, ki ga ta sredstva povzročijo; iznenadenje, ki porabo sredstev; splošna zmeda, ki omogoča napadalcu racionalno usledi in ki jo napadalec izrazi v svoj končni namen: zasedba ozemlja.

Ker je naloga splošnega ljudskega odpora ravno ta, da prepreči napadalcu nemoteno, čeprav začasno zasedbo ozemlja, se moramo pravočasno pripraviti vsaj na to, da ob nenadnem napadu ne popustimo osnovnim nagonom: strahu, histeriji, paniki, skratka vsem reakcijam, ki so običajna posledica prekomerne emocionalne napetosti in ki normalno, ukrotljivo zmedo spremene v brezglavo paniko, ki je neustavljiva in povzroči nepopravljive napake in njih posledice.

Ravno zaradi tega, da bi se navadili racionalno ukrepati tudi v skrajno nenavadnih situacijah, se moramo že sedaj, čeprav nam ne preti nikakršna neposredna nevarnost vojne, praktično vaditi za primer, če bi do takšnega primera prišlo. Vaja je pa v tem, da vsak državljan, ki je v tej ali oni obliki dolžan prispevati svoj delež splošnemu ljudskemu odporu, pa tudi tisti, ki je obvezen varovati vsaj lastno glavo, ve, kaj mu je storiti v primeru hude nesreče, neposredne vojne nevarnosti, ali celo v najtežjem primeru: nenadnem napadu ali delni zasedbi našega območja.

Prosim bralca naj za pet minut odloži list in teh pet minut uporabi za to, da si izmisli odgovor na prvo in izgovor na drugo od sledečih dveh vprašanj:

1. Kaj bi ukrenil, ki bi začel prve žvižge bomb in prve eksplozije?
 2. Koliko časa sem do sedaj posvetil odgovoru na to vprašanje?
- (Vprašalnik ne velja za tiste državljane, ki vedno premišlujejo o tem, kako bi se najceneje izmazali; takšni so vse premislili docela natančno za dve generaciji naprej.)

Sedaj spoštovani bralec, (če si tvegal zahtevanih pet minut), premisli odgovor na splošno vprašanje, odgovor, ki bo zavoljo same narave vprašanja prav gotovo objektivni: kaj bodo v takšnem primeru ukrenili tvoji znanci, tvoji sosede, tovariši s tvojega delovnega mesta?

(Ena minuta molka žrtvam tvojih misli.)

Salo vstran — če resno pomislimo na zastavljena vprašanja, pridemo do zaključka, da smo mobilizacijsko zelo, zelo slabo pripravljene. Tako zelo slabo, da niti ne poznamo znakov za posamezne vr-

ste alarma, saj sem od več tovarišev slišal, da v nedeljo, 15. oktobra niso vedeli, čemu pravzaprav ves hrup. V tolažbo nam je lahko le, da je vse občinstvo o alarmnih znakih slabo obveščeno in ne le naš ožji in širši kolektiv.

Naj najprej pometem pred lastnim pragom: nihče vas ni o znakih za razne vrste alarma poučil; napako popravljam sedaj: naštel bom alarmne znake in ob njih kar se da kratko opisal, kako naj pri posameznih ravnamo.

1. Neprekinjeno ZAVIJANJE sirene

Neprekinjeno zavijanje sirene, ki traja eno minuto, nas opozarja na neposredno nevarnost zračnega napada, nevarnost radioaktivnih padavin, nevarnost uporabe bojnih strupov; na kratko, takšen znak pomeni vojno nevarnost. Če vas je zalotila na delovnem mestu, počakajte na navodila, ki jih prejmete od šefa, obratovodje, skupinovodje.

Če se nahajate doma, naj tisti, ki imajo v vojaških knjižicah vpisan vojni raspored in tisti, ki so razporejeni v partizanske enote začnejo pripravljati malho za na pot, ker, če še niso dobili poziv, ga bodo dobili v najkrajšem času. Ostali se pa napotite na svojo redno delovno mesto, kjer boste dobili nadaljnja navodila.

2. —————

Tri enakomerna znamenja traja joča po dvajset sekund, ki si sledijo v dvajsetsekundnih presledkih, opozarjajo na nevarnost naravne nesreče. Če je slednja očitna, ukrepajte v smislu preprečevanja njenih posledic, sicer pa počakajte na obvestilo ali poziv.

3. —————

Enakomeren znak, ki traja eno minuto, pomeni, da je nevarnost, kakršnakoli že, minila. Med delovnim časom (če vam ni drugače ukazano), se vrnite na svoje delovno

mesto, izven delovnega časa pa si oddahnite, prižgite si cigareto in si pomirite živce. Z enakim znakom se preizkuša tudi delovanje splošnega alarmnega sistema in sicer vsako soboto točno opoldan. V tem primeru si naravnajte uro.

4. —————

Enakomerno znamenje, ki traja tri minute, velja predvsem poklicnim gasilcem, katere poziva na gašenje manjšega požara. V tem primeru bodite pripravljeni na poziv od strani civilne zaščite, kajti manjši požar se lahko včasih spremeni v velikega.

Sedaj ko ste seznanjeni z alarmnimi znaki in ste poučeni o osnovnem ravnanju pri njih, upajmo da se ob prihodnjem poskusnem alarmu ne bo ponovil 15. oktober 1972. Vsak čas se moramo zavedati, da takšne vaje pripravljajo in uravnavajo naša dejanja za težke trenutke, v katerih ni lahko pravilno ukrepati.

Dušan Pristovšek

Problematika ekonomskega stanja mesno-predelovalne industrije in maloprodajnih cen mesa in mesnih izdelkov v Sloveniji

Na pobudo in zahtevo delovnih organizacij iz področja mesno-predelovalne industrije v Sloveniji — članov Kmetijskega poslovnega združenja v Ljubljani, vas seznanjamo s perečo problematiko mesno-predelovalne industrije iz območja Slovenije in oskrbe potrošnikov z mesom in mesnimi izdelki.

I. Problemi s katerimi se srečuje mesna industrija in založenost tržišča na območju SR Slovenije, so nastali zaradi:

- a) Stalnega povečevanja odkupnih cen klavne živine (govedi, prašičev, telet) ter zamrzovanja prodajnih cen mesa in mesnih izdelkov. Takšno gibanje je povzročilo velik razkorak med odkupnimi cenami klavne živine in prodajnimi cenami mesa in mesnih izdelkov, ki je vedno bolj v škodo mesne industrije.
- b) Nerešenega vprašanja maloprodajnih cen mesa, predvsem pa svinjskega.
- c) Slabe preskrbe tržišča s svežim mesom in mesnimi izdelki.
- d) Nerealiziranega interventnega uvoza svinjskih polovic in izkoščenega govejega mesa za predelavo.

Zaradi izboljšanja stanja mesno-predelovalne industrije in boljše preskrbe tržišča ter v zvezi s podvzetimi ukrepi in predlogi, ugotavljamo:

1. Prvi predlog za uskladitev cen je Zavod SRS za cene v Ljubljani s svojim dopisom št. 38/6-71-72 že dne 24. 7. 1972 predložil zveznemu uradu za cene Beograd, da se odredi najvišji nivo do katerega smejo republike in občine dopustiti, da oblikujejo drobno prodajne cene mesa. Na to vlogo zavod ni prejel odgovora.
2. Dne 18. 8. 1972 je Izvršni odbor sekcije za predelavo mesa pri Kmetijskem poslovnem združenju v Ljubljani, opozoril z zapisnikom posebnega sestanka predstavnike republiških organov na resne probleme mesno-predelovalne industrije v Sloveniji, posebno glede nezadostne preskrbe s svinjskim mesom in neskladnosti v maloprodajnih cenah mesa.
3. Sekcija za predelavo mesa pri Kmet. posl. združenju je dne 1. 9. t.l. na svoji seji v Murski Soboti podrobno informirala zveznega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo tov. ing. Iva Kuštraka o tej situaciji in nakazala predloge za nujno reševanje te pereče problematike.
4. Na sestanku 6. 9. t.l., katerega so se udeležili predstavniki republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, Zavoda SRS za cene, Gospodarske zbornice SRS in Kmetijskega poslovnega

združenja, so prisotni po vsestranski analizi sedanjega stanja mesno-predelovalne industrije s področja Slovenije in neurejenih cen mesa, sprejeli enotno stališče, da v soglasju vseh navzočih predstavnikov republiških organov in ostalih, sestavi Zavod SRS za cene pismeno vlogo na Zvezni zavod za cene, s predlogom, da takoj uredi vprašanje cen svinjskega mesa tako, da se cene svinjskemu mesu na področju SR Slovenije vskladijo s cenami svinjskega mesa na področju SR Hrvatske, ki so že dalj časa v veljavi. (SR Slovenija ima priznane cene din 1990 za kg svinjske polovice, na področju SR Hrvatske pa je priznana maloprodajna cena za meso iste kvalitete din 23,48).

Zavod SR Slovenije za cene je tozadevni predlog ponovno dostavil dne 8. 9. 1972 pod št. 38/6-75/72 Zveznemu zavodu za cene. Informirani pa smo dne 27. 9. t.l., da Zvezni zavod za cene slovenskega predloga ne akceptira.

5. Na iniciativo člana sekcije za predelavo mesa tov. Slamič Franca direktorja Mesne industrije »Košaki« Maribor, je bil dne 12. 9. 1972 organiziran poseben razgovor s predsednikom republiškega odbora Zveze sindikatov Slovenije tov. Tonetom

Kropuškom in sodelavci. Na razgovoru so navzoči predstavniki sekcije za predelavo mesa in Stabilizacijskega sklada za živinorejo SRS v celoti prikazali probleme od pro izvodnje mesa in mleka do oskrbe prebivalstva Slovenije, vključno s problematiko in pomenom izvajanja »Sporazuma o poslovnem sodelovanju in oblikovanju cen goveda, mesa, mleka in mlečnih izdelkov. Še posebej pa je bilo prikazano stanje s področja cen, ki se kaže v disproporcijah med republikami in med odkupnimi ter prodajnimi cenami.

II. Ekonomski položaj mesno-predelovalne industrije na področju Slovenije kaže, da večina podjetij posluje nerentabilno oziroma z izgubo.

Takšno stanje je v veliki meri pogojeno zaradi dolgotrajne zamrznitve cen mesa in mesnih izdelkov v prodaji na drobno. Nabavne cene klavne živine rastejo, cene mesa in mesnih izdelkov pa so zamrznjene!

Pogoji poslovanja mesno-predelovalne industrije so v veliki meri administrativno urejevani, predvsem pa v pogledu oblikovanja

prodajnih cen mesa in mesnih izdelkov. Vse to pa povzroča, kakor smo že omenili, da posluje mesna industrija v Sloveniji čedalje bolj nerentabilno in z rastočimi izgubami. Klavnice pa npr. plačujejo mesnate prašice fco klavnica že po 10,50 din za kg žive teže, dočim je določena drobnoprodajna cena za 1 kg svinjskega mesa kot smo že omenili 19,90 din. Ob takih cenah znaša izguba v mesni industriji pri 1 kg sv. mesa najmanj 3,00 din. Ker so odkupne cene klavne živine še nadalje v porastu, je računati še na slabša kvaliteta razmerja in še na večjo izgubo v mesni industriji.

Sekcija za predelavo mesa predlaga, da se poteguje za takšno rešitev cen sv. mesa, da se uveljavi avtomatizem, ki bo mesni industriji zagotovil tako višino cene, da bo odgovarjala faktorju 2,2. To pomeni, da se cena mesa oblikuje tako, da se nabavna cena za živo težo prašičev pomnoži s faktorjem 2,2.

III. Založenost tržišča na področju Slovenije z mesom predvsem svinjskim, je slaba. Kaže se tendenca poslabšanja založenosti z mesom in mesnimi izdelki. Oskrba z mesom v večjih potrošnih centrih

je že nekaj časa oslABLJENA, ker so dobavitelji mesa iz drugih republik zaradi opisanih razlik v cenah mesa prenehali dobavljati meso v Slovenijo. Razen tega pa vpliva na slabšo oskrbljenost tudi dejstvo, da domača mesna predelovalna industrija zaradi neurejenih cen zmanjšuje proizvodnjo in s tem tudi oskrbljenost tržišča.

IV. Izostanek normalne jesenske intervencije rezerv z zamrznjenim svinjskim mesom ter nerealiziran predvideni interventni uvoz 5.000 ton zamrznjenih sv. polovic in 5.000 ton izkoščenega govejega mesa za predelavo, je tudi razlog, da je situacija oskrbe z mesom in mesnimi izdelki še mnogo slabša.

Zaradi resnosti sedanjega stanja mesne industrije na območju SR Slovenije in slabe založenosti tržišča, na kar del. organizacije stalno opozarjajo in zahtevajo nujne rešitve, smo kot njihova asociacija dolžni, da vas s to problematiko seznanimo in zaprosimo za čim hitrejšo pozitivno rešitev, ki spada po sedaj veljavnih predpisih v pristojnost zveznega izvršnega sveta.

Kmetijsko poslovno združenje v Ljubljani

Ob referendumu na Koroškem

Komisija skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov Ravne na Koroškem pripravlja z občinskimi štabi za izvedbo referenduma v občinah Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje referendum, na katerem bodo zavarovanci odločali o izenačitvi pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavci ter o združitvi skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov in zdravstvenega zavarovanja delavcev v enotno rizično skupnost. V nadaljevanju objavljamo prispevek, ki ga je poslala Komisija pod naslovom:

VSI SMO ZA »NAS ZA«

Pri nas, vsaj za zdaj — izjema je Novo mesto — še ni uveljavljeno enotno zdravstveno varstvo vsega prebivalstva. Medtem ko imajo delavci zagotovljene vse pravice zdravstvenega varstva, je kmetom zagotovljeno le delno varstvo, pa še to ob večji lastni soudeležbi pri stroških zdravljenja v bolnišnicah, ambulantah, na bolnikovem domu in pri zdravlilih.

Med konkretizacijo nalog III. seje Konference Zveze komunistov Slovenije, na kateri so razpravljali o socialnem razlikovanju, so tudi v občinah Dravograd, Radlje ob Dra-

vi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje znova oživele razprave o nujnosti izenačitve zdravstvenega varstva kmetov z delavci. Tako je skupščina Skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem na seji 31. maja letos sklenila, da je treba takoj začeti s pospešenimi pripravami za izenačitev zdravstvenega varstva kmetov z delavci in za združitve obeh skupnosti. Svet koroških občin pa je na razširjeni seji, ki je bila dne 14. septembra sklenil, da je treba s 1. 1. 1973 izenačiti pravice zdravstvenega varstva in ustanoviti enotno rizično skupnost. Udeleženci razširjene seje Sveta koroških občin so poudarili, da je izenačitev zdravstvenega varstva kmetov z delavci konkretna akcija v okviru prizadevanj za odpravo socialnih razlik in jo je treba tudi čimprej uresničiti. Poudarjeno pa je še bilo, da tudi delovni ljudje iz Dravske, Mežiške, Mislinjske in Saleške doline podpirajo predvideno izenačitev zdravstvenega varstva.

Na področju ravske Skupnosti zdravstvenega varstva kmetov je blizu 3000 kmečkih gospodarstev z okrog 10.000 družinskimi člani, v občinah Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje blizu 38.000

aktivnih zavarovancev, vseh delavskih zavarovancev pa je nad 100 tisoč. Ker bi občinske skupščine še vnaprej prispevale denar za financiranje zdravstvenega varstva socialno ogroženih kmetov, republiški sekretariat za finance pa denar za financiranje zdravstvenega varstva kmetov — borcev, bi bilo treba na področju ravske skupnosti dodatno zbrati za financiranje zdravstvenega varstva kmetov le nekaj nad 3 milijone din (300 milijonov starih din). Ta dodatna sredstva so pripravljene prispevati zaposleni. To so potrdili med zadnjimi javnimi razpravami. Dodatne obveznosti bi bile namreč sorazmerno majhne, saj bi bilo treba zvišati prispevno stopnjo za zdravstveno varstvo — zaradi izenačitve zdravstvenega varstva kmetov z delavci — le za 0,25 %.

V občinah Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje so — kot je ugotovila komisija za izvedbo referenduma — dokaj prizadevno pristopili k uresničevanju akcije. Imenovani so že občinski štabi, ki so izdelali programe dela in jih tudi že začeli uresničevati.

Dne 19. in 20. novembra letos, v nedeljo, 19. bodo šli na volišča kmetje, upokojenci in obrtniki, v ponedeljek 20. novembra pa delav-

ci, bomo na referendumu za izenačitev pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavci in za združitve skupnosti zdravstvenega varstva delavcev in kmetov, glasovali ZA. V nedeljo, 19. in v ponedeljek, 20. novembra, moramo v občinah Dra-

vograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje, potrdili vsi NAS ZA. Znova moramo manifestirati solidarnost, saj pomeni tudi NAS ZA solidarnost — solidarnost in enotnost delavcev in kmetov!

vremenskih razmer, ki so bile neugodne za izkop sladkorne pese. Izkop pese in hkrati obratovanje tovarna se ponavadi prične okoli 15. avgusta, tako, da je novi sladkor v prodaji od začetka septembra dalje, medtem, ko se je letos proizvodnja sladkorja pričela cel mesec kasneje.

Iz republiške skupščine

V zvezi problematike sladkorja in oskrbovanja potrošnikov je generalni direktor »MERX«-a Franc PETAUER, kot poslanec gospodarskega zbora Skupščine SRS na zadnji seji postavil poslansko vprašanje sledeče vsebine:

1. Povečani nakupi sladkorja, ki so nastali zaradi pričakovane podražitve, so povzročili pomanjkanje tega blaga na trgu, do česar je prišlo predvsem zaradi premajhnih zalog tega blaga v trgovinskih organizacijah in državnih rezervah. Svoj delež so prispevale tudi pomanjkljive in nasprotujoče si informacije posameznih organov, iz katerih izhaja, da se medsebojno obdolžujejo zaradi krivde za nastalo situacijo. Kakšno je stališče Izvršnega sveta glede tega primera?
2. Kdaj bomo uredili dolgoročneje vprašanje materialnih rezerv v Sloveniji glede na to, da smo v znatni meri odvisni od uvoza iz ostalih republik, oziroma od drugih in da je potrebno že sedaj podvzeti ukrepe, ki bodo zagotovili prebroditev kriz v primeru večjih elementarnih nesreč, ali pa vojne stanja?

ODGOVOR:

V odgovoru na prvo vprašanje velja najprej pojasniti, da se za vsako gospodarsko leto, ki se v

proizvodnji in potrošnji sladkorja prične 1. septembra, napravi v merilu vse države bilanca razpoložljivih in potrebnih količin sladkorja in da manjkajoče količine preskrbi iz uvoza. Zvezna direkcija za rezerve živil. Pri izdelavi bilance se upošteva seveda tudi normalen porast porabe.

Če bi se letos poraba sladkorja odvijala normalno, bi moralo biti po bilančnih predvidevanjih v začetku septembra 1972 na zalogi še približno 6% količine porabe sladkorja.

Ker pa so nastali, kot poslanec ugotavlja, povečani nakupi sladkorja in ker so letos hkrati kasnile tudi dobave iz nove domače proizvodnje, smo imeli na trgu v zadnjem času občasno pomanjkanje tega osnovnega živila.

Nakupovalna mrzlica je nastala kot je znano, zaradi napovedane podražitve sladkorja, saj je bilo pomladi letos, ko je bila zvišana garantirana odkupna cena za sladkorno peso napovedano, da se bo sladkor iz nove proizvodnje podražil.

Kot rečeno pa je k pomanjkanju sladkorja na trgu prispevala tudi zakasnitev dobav iz nove proizvodnje. Ta je nastala deloma zato, ker so tudi tovarne sladkorja čakale na novo ceno, deloma pa zaradi

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da bi bilo treba pri osnovnih živilih, pri katerih je federacija pristojna za določevanje cen ali pa za oblikovanje blagovnih rezerv, pravočasno ugotavljati potrebe ter pravočasno zagotoviti manjkajoče količine iz uvoza. Pri tem pa, kot kaže praksa, ne bi smeli računati samo z normalno potrošnjo, pač pa tudi z občasnimi povečanimi nakupi, da zaradi povečanih občasnih nakupov ne bi prišlo do motenj na trgu, kot je to bilo letos. Predstavniki naše republike se bodo v pristojnih zveznih organih ob razpravah o blagovnih rezervah federacije, zavzemali za to, da se gornje stališče uveljavi.

Kar zadeva materialne rezerve sladkorja v Sloveniji — na kar se nanaša drugo vprašanje, velja povedati, da Zavod SRS za rezerve običajno razpolaga s takšno količino zveznih blagovnih rezerv sladkorja, ki krijejo okoli 50% potreb široke potrošnje v Sloveniji. V letošnjem prvem polletju so sicer bile te zaloge zaradi lanske nižje proizvodnje in zakasnelega uvoza minimalne, vendar je treba računati, da se bo ob pravočasnem bilanciranju in uvozu, stanje zveznih blagovnih rezerv na območju Slovenije, ponovno normaliziralo. V pripravi pa je tudi republiški zakon o blagovnih rezervah, ki bo poleg drugega moral opredeliti tudi vrsto blaga, ki se bo šlo za republiške materialne rezerve.

Preprečevanje obolenj srca in žilja

Ob prebiranju dosedanjih polglavij smo spoznali, da so obolenja srca in žilja najpogostejši vzrok smrti, pa tudi zgodnje invalidnosti v razvitih deželah. Raziskave zdravstvene organizacije so pokazale, da umre v 22 deželah, kolikor so jih statistično zajeli, skoraj polovica prebivalstva zaradi bolezni, ki prizadenejo sistem krvnih obočil. V marsikateri zelo razviti državi pa je ta odstotek še višji. Še posebej pa zbuja skrb podatki iz iste statistike, ki kažejo, da umirajo za nekaterimi boleznimi krvnih obočil vedno mlajši ljudje, ki so navidez polni zdravja in na višku svojih ustvarjalnih sil. Omenjene ugotovitve so živ opomin za nas vse, ki živimo v današnjem času hitre-

ga razvoja tehnike in industrializacije z docela spremenjenim načinom življenja in dela. Kot vse kaže, človeškemu organizmu zaradi pomanjkanja časa ni uspelo, da bi se prilagodil temu načinu življenja. Spomnimo se samo, da je minilo komaj dobrih sto let od »časa poštnih kočij«, ko je večina ljudi živela na deželi mirno naravno življenje; vse je potekalo mnogo počasneje, saj je peš hoja bila pravzaprav edino gibanje tedanjega časa. Danes pa, ko se pogovarjamo o popotovanjih na luno, danes, ko praktično ni več nobenih tehničnih težav pri osvajanju vesolja, danes ostaja v vrtincu dogajanj praktično neizpremenjen in zatoren za novi način slabo prilagojen — človek. Današ-

nje življenje je polno poklicnih skrbi, boja za obstanek, prizadevanja za čim boljši položaj v potrošniški, pa tudi nepotrošniški družbi, vse polno je uničujočega tempa. Sodobni človek pozablja na pravila zdravega življenja, primanjkuje mu zadostnega odpočitka. Tako ni čudno, da se kažejo posledice stalne živčne napetosti tudi in predvsem na sistemu krvnih obočil, s čimer je pogojen nastanek povišanega krvnega pritiska in se ob tem lahko sprožijo najrazličnejša organska obolenja kardiovaskularnega sistema. Spriči vseh teh ugotovitev in razmišljanj seveda se slehernemu izmed nas nehotе vsiljuje vprašanje, kaj lahko storimo oziroma ali lahko sploh kaj storimo,

da preprečimo nastanek in razvoj bolezni srca in žilja. Odgovor je pritrdilen; brez pretiranega strahu in prevelike pozornosti, ki sta bolj v škodo kakor v korist, moramo skrbno varovati naše srce, kakor delamo tudi z drugimi stvarmi, ki so nam pri srcu. Ob tej ugotovitvi nikakor ne želimo zamolčati dejstva, da je človek današnjega dne izpostavljen zelo številnim vplivom, ki kvarno delujejo na njegovo zdravje. Naloga vsakogar pa je, da se tem kvarnim vplivom aktivno postavi po robu in tako skrbi za ohranitev svojega zdravja in za izboljšanje svoje fizične in delovne zmogljivosti. Za takšno aktivnost posameznika niso potrebna nobena zdravila, ampak le volja do zdravljenja. Docela zgrešeno računa, kdor misli, da bo lahko potem, ko bo leta dolgo živel nezdravo ter prek vseh meja in zmogljivosti obremenjeval svoj organizem, neizbežne posledice popravil na zdravju tako, da bo nekaj časa užival zdravila. Dasi ravno ima sodobna medicina na voljo številne medikamentozne in tudi kirurške načine za zdravljenje bolezni srca in žilja, še prav posebno na tem področju velja staro pravilo — boljše preprečevati kakor zdraviti. Pri tem mislim tako na preprečevanje recidiv revmatične vročice in posledične prizadetosti srca kot na odstranjevanje tistih dejavnikov, za katere vemo, da se z njihovo prisotnostjo povečuje verjetnost predčasnega obolenja za aterosklerozo. Zdi se mi primerno, da na tem mestu ponovim ugotovitev, ki jo je pred leti zapisal znan nemški kardiolog — skrb za zdravje je moralna dolžnost vsakogar izmed nas; dolgujemo jo svojim najbližjim, svoji družini, prijateljem, pa tudi skupnosti. Ob tem ko velika večina prebivalcev naše domovine uživa zdravstveno varstvo v najširšem pomenu besede, se pravi poleg zdravstvenega tudi invalidsko in starostno zavarovanje, obremenjuje sredstva skupnosti vsak, kdor predčasno oboli ali zaradi bolezni postane invalid. Samo če se vsak posameznik z vsemi močmi trudi za svoje zdravje, so opravičljivi tudi veliki materialni stroški za zdravstveno zavarovanje.

Še po drugi veliki vojni so bila obolenja srčnih zaklopk, tako imenovane pridobljene srčne hibe, na prvem mestu med boleznimi srca in žilja. Srčne hibe so posledica revmatične vročice, za katero praviloma obole otroci in mladostniki. Obolenje povzroča infekcija s hemolitičnim streptokokom, t. j. posebno bakterijo kroglaste oblike, ki se pojavlja v obliki verižic. Streptokok najdemo pri obolelih v ustni votlini oziroma v grlu. Vsako vnetje grla, vsaka angina pomeni torej nevarnost revmatične vročice, ki v velikem odstotku zapusti pri-

zadetost srčnih zaklopk. Isto velja za gnilo zobovje, še prav posebej, če so prizadete zobne korenine. Zatorej bomo v mladih letih preprečevali obolenja srčne mišice in srčnih zaklopk z dnevno nego zob in z rednimi zobozdravniškimi pregledi dvakrat letno, po potrebi seveda tudi večkrat. Ob znakih vnetja v grlu pa bomo bolnika spravili v posteljo in poklicali zdravnika, čeprav bo otrok na ta način za dalj časa zamudil šolski pouk. Zdravnik bo obbolelega po potrebi zdravil s penicilinom, ki je kljub svoji dolgoletni uporabi nadvse uspešno zdravilo proti hemolitičnemu streptokoku. Ta bakterija do danes na vso srečo še ni razvila odpornosti proti učinkovanju penicilina. Vsi tisti, ki so preboleli revmatično vročico, pa morajo redno vsak dan jemati penicilin po zdravnikovem nasvetu, saj je to edini način, da preprečijo ponovitev, ki je prav značilna za to bolezen.

Če prebiramo statistike zadnjih dveh desetletij o vzrokih obolenj srca in žilja zlahka spoznamo, da se je v razvitih deželah bistveno spremenilo razmerje med posameznimi obolenji srca. Vedno manj je bolnikov s pridobljenimi srčnimi hibami, zato pa izredno hitro raste število bolnikov, katerih srčna obolenja so posledica ateroskleroze koronarnih arterij, povišanega krv-

prav posebno pa je nujno potrebna kontrola zdravstvenega stanja ob vsakem, tudi najmanjšem znaku, ki opozarja, da s sistemom krvnih obtočil nekaj ni v redu. Tu mislim predvsem na nenadno zmanjšanje delovne zmogljivosti, zaradi česar svojim vsakdanjim delovnim obvezam nismo več kos. Pojavi se občutek poklicne preobremenjenosti, stalnega pomanjkanja časa. Nadaljnji znaki se pojavljajo lahko ob prej omenjeni situaciji ali pa sami zase, so stalna utrujenost, depresivno razpoloženje, nespečnost, nejasen notranji nemir. Poleg omenjenih splošnih pojavov nastopijo tudi znaki na samih obtočilih; pojavi se »občutek srca«. Prizade ti naenkrat zaznajo delovanje srca, pogosto je bitje srca neredno, hitro, bolečine različne narave — zbadajoče, pekoče, krčevite ali tope — se pojavijo v predelu srca ali za prsnico. Pri drugih osebah so v ospredju težave na centralnem živčnem sistemu — vrtoglavice, kratkotrajne omedlevice, hitre spremembe razpoloženja, pozabljenost in druge. Te pojave lahko spremlja povečana nagnjenost k potenju, zlasti ob duševnih obremenitvah in ponoči, pa tudi zmanjšana toleranca kave, nikotina in drugih nasladil. Pravkar omenjeni znaki morajo za vsakogar biti resno opozorilo o potrebi po takojšnjem zdravniškem pregledu ter nujnosti, da s pravočasnim zdravljenjem odpravimo motnje, še preden se razvije organsko obolenje. Iz povedanega pa je razvidno tudi, da je v sistemu krvnih obtočil vrsta opozorilnih znakov, s katerimi opozarja na nevarnost, ki mu grozi. Naša naloga je, da se ob prvih znakih takoj posvetujemo z zdravnikom, ki bo ugotovil, ali so motnje funkcionalne narave ali pa že odsev bolezenskih sprememb, in predpisal ustrezno zdravljenje. Tudi če na krvnih obtočilih ni najti bolezenskih sprememb in gre torej za motnje v delovanju tega sistema, pa so prej omenjeni subjektivni znaki vendarle resno opozorilo na povečano ogroženost srca in žilja.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Dopisujte v svoje glasilo

merx/estnik

nega pritiska ali pa obolenja. Izvršni odbor Svetovne zdravstvene organizacije ugotavlja, da je doseglo koronarno obolenje srca izreden obseg. Ob tem obolevajo za to boleznijo vedno mlajši ljudje. Tako bo stalo človeštvo v nekaj letih pred največjo epidemijo vseh časov, če nam ne bo uspelo zajezi napredovanja obolenosti za koronarnim obolenjem. Osnovni bolezenski proces na srčnih arterijah, ki vodi do epidemije predčasnega koronarnega obolenja, je huda ateroskleroza venčnih arterij in njene komplikacije, zlasti tromboza. Menim, da so potrebni za preprečevanje prezgodnje prizadetosti žilja predvsem redni zdravniški pregledi. Vsaj enkrat letno naj bi v dobi povečane obolenosti, se pravi moški po 40. letu in žene po 50. letu starosti, šli na zdravniški pregled, čeprav se počutijo zdrave. Še

SKORJAK ANTON

Pokojnik je bil rojen 12. junija 1948 v Senovici pri Slivnici. Pri podjetju se je zaposlil 5. 11. 1964 leta kot delavec, med tem je bil tudi na odsluženju vojaškega roka in se vrnil iz JLA 24. 9. 1968 ter se zaposlil na delovnem mestu delavca — spremljevalca v poslovnici I. skladišče Celje. Dne 9. 8. 1972 pa je Skorjak Anton v Cvetu mladosti tragično preminil. Dobrega in marljivega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.

ROKOMET

Doslej največji uspeh na OSP

MEXX : KLIMA 5 : 10

V drugi tekmi rokometnega prvenstva smo zasluženno izgubili z boljšimi nasprotniki. Kljub temu, da smo povedli že z dvema goloma, smo v nadaljevanju popustili, medtem ko nasprotniku ni bilo težko dosegati golov mimo naše šibke obrambe in slabega vratarja. Gole so dosegli: Spendau 3 in Motoh 2.

PROSVETA : MEXX 14 : 11

Tekma je bila zanimiva in razburljiva. Tudi tokrat smo povedli, toda Prosveta nas je dohitela in prehitela, vedno nam je zmanjkalo moči za izenačenje, tako da smo podlegli boljšemu nasprotniku, naša obramba pa je bila tudi tokrat izredno slaba. Strelci: Spendau 5, Tavčar 3, Motoh 2 in Breznik 1.

MEXX : ŽICNA 13 : 2

Rezultat že vse pove. Bili smo mnogo boljši, obramba je bila vselej na mestu, prav tako pa je bil tudi naš novi vratar Markovič skoraj nepremagljiv za nasprotnikove strelce. Lahko bi zmagali še z višjim rezultatom. Strelci: Tavčar 6, Motoh 5 in Groblar 2.

KOVINOTEHNA : MEXX 7 : 9

Tekma se je pričela izredno nerazumno, saj sta se srečali reprezentanci, ki sta se po igri sodeč potegovali za sam vrh prvenstvene lestvice. Povedli smo že takoj v začetku, vodstva pa vse do konca nismo izpustili iz rok. Očitno je bilo, da nas je Kovinotehna podcenjevala, igrala ležerno, kar se ji je maščevalo. Obramba je bila vselej na mestu, pohvala pa velja predvsem odličnemu golmanu Markoviču, ki je branil dve sedemmetrovke in nekaj udarcev iz črte. Strelca: Tavčar 5 in Motoh 4.

AERO : MEXX 8 : 7

V tekmi za drugo mesto na lestvici, smo se nepričakovano dobro upirali močnemu Aeru, po poteku igre pa bi lahko zmagali. Ves čas smo se menjavali v vodstvu, dve minuti pred koncem pa smo celo povedli z dvema goloma razlike in imeli žogo. Toda, zaradi nespametne igre Motoha, Tavčarja in Hriberška, ki so streljali na gol, a zgrešili, je nasprotnik dosegel iz kontra napada tri gole in zmagal. Tako smo nesrečno izgubili. Strelca: Motoh 3 in Tavčar 4.

MEXX : LIBELA 10 : 10

Tekma je po nesrečnem porazu z Aerom odločala o četrtem mestu prvenstva v rokometu. Igrali smo takoj za tekmo z Aerom zelo utrujeni, povrh pa smo še podcenjevali nasprotnika. Libela je skoraj vso tekmo vodila, v drugem delu pa smo izenačili in nekaj sekund pred koncem povedli. Toda v zadnji sekundi je nasprotnik izsilil devetmetrovko, iz katere je Libela zaradi nepazljivosti obrambe in golmana izenačila. Kljub temu smo zaradi boljše gol razlike zasedli 4. mesto. Strelci: Rožič 2, Motoh 1, Tavčar 6 in Kotnik 1.

LESTVICA I. LIGA

1. PROSVETA	14 točk	96 : 60
2. AERO	11 točk	76 : 51
3. EMO	8 točk	78 : 69
4. MEXX	7 točk	67 : 61
5. LIBELA	7 točk	64 : 59
6. KLIMA	6 točk	49 : 58
7. KOVINOTEHNA	3 točke	63 : 80
8. ŽICNA	0 točk	30 : 85

NOGOMET

Drugo leto v I. ligi

PROSVETA : MEXX 1 : 10 (0 : 9)

V igri neenakovrednih nasprotnikov smo zasluženno visoko pora-

zili Prosveto. Vso tekmo smo igrali na njihovi polovici, obramba pa skoraj ni imela kaj delati. Igrali smo hitro, skoraj brez nepotrebne preigravanja, menjavali mesta, kar se je odrazilo pri rezultatu. Gole za nas so dosegli: Voglar 1, Hriberšek 1, Glušič 1, Breznik 1 in Tavčar 6.

MEXX : INGRAD 4 : 0 (0 : 0)

V zelo lepi igri smo visoko premagali dosedaj prvega na lestvici. V začetku je bila igra nekoliko nerazumna, vendar pa smo že po nekaj minutah uredili vrste in začeli z nevarnimi napadi na nasprotnikova vrata. Obramba je bila vselej na mestu in je lepo podajala žogo napadalcem, vendar pa slednji v prvem polčasu niso imeli sreče pri streljih na gol. Vse kar jim je uspelo, sta bili dve vratnici, do spremembe rezultata pa žal ni prišlo. V drugem delu se je slika s prvega polčasa ponovila, le da so premoč kronali tudi v rezultatu. Povedel je Breznik z nizkim strelom iz neposredne bližine gola, na 2 : 0 in 3 : 0 je povišal Tavčar, končni rezultat pa je postavil z močnim strelom od daleč Herbšt. Zmago smo zaslužili, saj nasprotnik ni niti enkrat samkrat resneje ogrozil naših vrat, pohvala pa velja vsej ekipi, za lepo, dinamično in požrtvovalno igro. S to zmago smo se povzpeli na vrh prvenstvene lestvice II. lige.

TOPER : MEXX 0 : 3 (b. b.)

KONČNA LESTVICA

	točk	
1. MEXX	18	61 : 9
2. INGRAD	17	51 : 17
3. TEHNOMERCATOR	14	50 : 22
4. LIBELA	12	43 : 22
5. GRADIS	1	38 : 21
6. PREVOZNIŠTVO (-1)	7	24 : 41
7. PROSVETA	6	16 : 55
8. ELEKTRO-SIGNAL	(-1) 3	13 : 69
9. CESTNO PODJETJE	(-3) 0	13 : 34
10. TOPER	(-4) 0	4 : 34
11. SAVINJA LIK	odstopila	

Jože Tavčar

Kadrovske vesti

V mesecu septembru so se zaposlili:

1. Azrenšek Majda, delavka V., pekarna Store
2. Zupan Olga, delavka XI., Bife Stari grad
3. Mramor Rudolf, delavec IX., pekarna Dolgo polje
4. Petrej Romana, kuharica IV., Ravne
5. Krivograd Jelka, kuharica IV., Ravne
6. Navršnik Romana, kuharica IV., Ravne
7. Felkner Marija, kuharica IV., Ravne
8. Veber Marija, pomivalica poso. Ravne
9. Rudel Jožica, natakarica, Ravne
10. Ternek Marija, natakarica, Ravne
11. Bremec Rafko, delavec V., pekarna Gaberje
12. Klemen Vinko, delavec V., pekarna Zagorje
13. Katič Marija, prodajalka III., Šoštanj
14. Dobnik Danica, prodajalka IV., Šoštanj
15. Vrečko Branko, mesar-priučeni, MM Lipa Store
16. Divjak Cirila, delavka XI., poslovnica III. skl. Sem.
17. Lakovšek Vinko, delavec, Ravne
18. Zogan Irena, natakarica, Espresso Sentjur
19. Prosenik Branko, prodajalec IV., MM Sevnica
20. Kodre Janez, delavec I., poslovnica II. skl. Smartno ob Paki
21. Vaš Ciril, delavec IV., poslovnica I. skl. Celje
22. Markovič Marko, delavec III., poslovnica I. skl. Celje
23. Vrtovšek Gabrijela, prodajalka IV., MM Sevnica
24. Zemljič Jože, oblikovalec II., pekarna Hrastnik
25. Kus Franc, delavec V., embalarica sladkorja
26. Zupanc Martin, delavec I., mlin Celje
27. Bincl Milan, delavec, embalarica-pražarna
28. Golob Stajan, komisionar, poslovnica I. skl. Celje
29. Grobin Silva, prodajalka IV., Zelenjava Celje
30. Zalar Vekoslav, šofer C kat., Ruše
31. Vuga Vili, delavec XI., pekarna Hrastnik
32. Klančar Avgust, šofer C kat., SP Trbovlje
33. Pečnik Bogomir, mesar-sekač, MM Dolgo polje
34. Šmarčan Irena, prodajalka IV., Knjigarna Prevalje
35. Tovornik Emil, delavec V., pekarna Store

36. Zalar Marija, delavka V., pekarna Center
37. Zoltnir Majda, delavka V., MM Ljubljanska
38. Skaza Milan, šofer C kat., transport poslovnice III.
39. Stuhec Mirko, delavec VII., poslovnica I. skl. Celje
40. Draksler Lidija, prodajalka IV., SP Gaberje
41. Golež Jožica, delavka IV., SP Sentjur
42. Potekev Oto, poslovodja III, SP Trbovlje
43. Renak Mirko, obratovodja, pekarne Velenje
44. Pečar Kristina, čistilka, SP Sentjur
45. Bele Pavla, prodajalka IV., MM Hudinja
46. Hržina Jože, delavec IV., izdelovalnica bonbonov
47. Plemenitaš Romana, prodajalka IV., SP Teharje
48. Starovasnik Vojko, delavec IX., pekarna Gaberje
49. Pušnik Milan, oblikovalec, pekarna Center

V istem času so odšli:

1. Perčič Janko, prodajalec, SP Pod gradom v JLA
2. Flisek Milan, delavec, SP Trbovlje samovoljno
3. Korošec Stanislav, delavec, embalarica, samovoljno
4. Zmaher Ivanka, natakarica, Espresso Ljubljanska, samovoljno
5. Zupan Olga, delavka, Bife Stari grad, samovoljno
6. Krneta Vojko, pek, pekarna Zagorje, na lastno željo
7. Marolt Majda, prodajalka, Povrtnina Zalec, na lastno željo
8. Špes Stanka, delavka, embalarica samovoljno
9. Fras Marija, natakarica, hotel »MERX«, samovoljno
10. Rep Anton, blagajnik, Šoštanj, na lastno željo
11. Kobal Ciril, pek, pekarna Gaberje, upokojitev
12. Legan Cilka, prodajalka, SP Prevalje, na lastno željo
13. Čurin Dragica, prodajalka, SP Soča, na lastno željo
14. Muhič Milan, šofer C kat., samovoljno,
15. Kukovič Tončka, delavka, pekarna Zagorje, na lastno željo
16. Bevc Stanko, delavec, poslovnica III., samovoljno
17. Lasič Rezika, delavka, pekarna Zagorje, na lastno željo
18. Krušič Rado, prodajalec, Hruška Celje v JLA
19. Šketa Albin, prodajalec, MM Otok, v JLA
20. Pintar Ivan, delavec, poslovnica I. skl. Celje, na lastno željo

21. Triglav Karlina, prodajalka, Šoštanj, samovoljno
22. Lončar Milan, pek, pekarna Dolgo polje, na lastno željo
23. Šporn Zvonka, prodajalka, SP Soča, na lastno željo
24. Klemenčič Nada, delavka, uprava, po pogodbi
25. Fijavž Anton, šef sektorja Prevalje, na lastno željo
26. Fijavž Jožica, namestnik poslov. SP Prevalje, na lastno željo
27. Kovač Alojz, tehtalec, pekarna Store, na lastno željo
28. Zupan Karl, poslovodja Gračnice, invalidska upokojitev
29. Ovtar Marija, prodajalka, SP Soča, na lastno željo
30. Jerele Bojan, pek, pekarna Velenje, potek pos. dobe
31. Ivanko Marija, delavka, embalarica, na lastno željo
32. Smodič Sonja, prodajalka, Jabolko, na lastno željo

POROKE

Zakonsko zvezo so sklenili: Sere Marija poročena Hohkraut, Ozvaldič Jožefa poročena Kus in Žužko Helena poročena Krašovec. Kolektiv jim želi mnogo sreče in osebnega zadovoljstva!

ROJSTVA

Krebl Ani in Korošec Bernardu sta se rodili hčerkici, Turk Genovefi pa sinek Andrej!

MERX VESTNIK

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Kolenc, Edo Steblovnik, Stanko Golavšek. — Odgovorni urednik: Ladislav Čmer, dipl. jur. — Izhaja mesečno
Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško
Naklada: 2.100 izvodov